

“Мөнх” гэдэг үгийн үнэн утга учир:
«Хуучин гэрээ»-нд

Таны бодлоор
"мөнх" гэдэг үг
ямар утгатай вэ?
Теологчидийн
хувьд “мөнх” гэдэг
нь "үхлийн дараах
хэм хэмжээгүй,
хэзээ ч
дуусашгүй, цагаас
гадуурх байдлыг
хэлдэг" гэнэ. Мөн "цаг эхлэхээс ч өмнөх байдлыг
хэлж болно" гэдэг.

Библи дэх үгийн утгыг эрдэмтэд хэрэглээнээс нь гаргадгийг та мэдэх үү? Хүн бүр хүний ярианаас мэдэхгүй үгийнхээ утгыг гадарлаж олдог. Үүнчлэн эрдэмтэд хүний бичсэн зүйлийг судлахдаа хэрэглэсэн аливаа үгийн утгыг нарийн гаргаж чаддаг. Энэ замаар тэд эртний хэлний толь бичгийг гаргадаг.

Бид тэгвэл Библид гардаг “мөнх” гэсэн үгийн хэрэглээг судлаад үнэн утгыг нь хайж үзье. Энэ үг еврейгээр “улаам” (עלם) гэдэг бөгөөд 439 удаа гардаг. Грекээр “мөнх” гэсэн утгатай нэр үг 128 удаа, тэмдэг нэр 71 удаа гардаг. Чухал ойлголт байж таарна. Гэхдээ энэ нийтлэлийн хэмжээнд тэр бүх ишлэлийг авч үзэх зай хүрэхгүй учраас

утгыг нь сайн гаргасан хэд хэдэн ишлэлийг авч үзнэ. Уншигч та өөрөө миний зөв дүгнэсэн эсэхийг судлан байж шалгах үүрэгтэй.

Эхлээд еврейгээр бичигдсэн «Хуучин гэрээ»-ний “улаам” буюу “мөнх” гэсэн үгтэй хэд хэдэн ишлэлийг судалъя.¹

-- **Уул толгод “мөнх” чанартай** гэдэг (Эхлэл 49:26; Дэд хууль 33:15). Тийм гэж үү?

Их Эзэний үгэнд бид огтхон ч эргэлзээгүй шүү, харин Түүний үгийг хүлээж авах бидний ойлгох ойлголтыг авч үзмээр байна. Тиймээс танаас асууя: Дээрх теологийн тодорхойлолтын дагуу уулс толгод "хэзээ ч дуусашгүй, цагаас гадуур" оршин оршсоор байх уу? Эсвэл цаг хугацаа эхлэхээс ч өмнө байсан уу?

Энэ асуултанд Библи тодорхой хариу өгдөг. Библийг Библиэр тайлбарлах ёстой гэсэн чухал зарчмыг дагаж энэ асуултанд хамаатай Библийн үгийг авч үзье.

Тухайлбал:

1 Жич: Та хүсвэл “мөнх” гэж ихэнхдээ орчуулсан еврей үг מָלְכָא буюу улаам (код: H5769) гардаг бүх ишлэлүүдийг өөрөө эндээс олж болно: <https://www.blueletterbible.org/lexicon/h5769/asv/wlc/0-1/> Үүнд та заавал англи хэлтэй байх шаардлагагүй. Дээрх хуудсанд буй үгийн тайлбарыг гүйлгэн өнгөрөөгөөд доор жагсаасан ишлэлүүдийг өөрийн монгол Библиэс олж шалгаарай. Хажуудаа байлгах ганц англи мэдлэг бол Библийн номын нэрсийн товчлолын жагсаал.

"Уулс бий болохоос ч өмнө, Таныг дэлхий ба ертөнцийг төрүүлэхээс ч өмнө, Үүрдээс үүрд мөнх хүртэл Та бол Бурхан." (Дуулал 90:2). Библийн дагуу уулсыг өнгөрсөнд бий болохоос өмнөх цаг үе байсан нь тодорхой. Ирээдүйн хувьд уул толгод Их Эзэнийг ирэхээр газартай тэгш болох тухай олон зөгнөл бий. Жишээ нь, "Хөндий бүр өргөгдөж, уул толгод бүр нам болж, барзгар газар нь тэгш, гүдгэр газар тэгш хөндий бологтун" (Исаиа 40:4; мөн 2 Петр 3:10). "Тийм ээ, мөнхөд байгч уулс нурж, эртний толгод хотойв..." Хабаккук 3:6.

Үүнээс харахад уул толгод "мөнх" боловч тодорхой цагт үүссэн, мөн тодорхой цагт үгүй болно. Энэ тохиолдолд "мөнх" гэдэг үгэнд "хэзээ ч дуусашгүй" гэсэн утга

байхгүй нь харагдаж байна. Уул толгод "мөнх" оршин байх нь урт удаан хугацааг, нэг ёсондоо "уулсын насаар" хэлж байгаа нь ойлгогдож байна.

-- Израйльчууд Иордан голыг гатлахдаа голын дундаас 12 том чулууг авч голын эрэг дээр “мөнхийн дурсгал”-аар чулуун овоог босгосон (Иошуа 4:7).

Гэвч эдгээр чулуу одоо хаана байгааг өнөөдөр хэн ч мэдэхгүй, яг ямар байдлаар овоогдож байсныг ч хэн ч мэдэхгүй. Тус дурсгал байхаа больсон учраас “мөнхийн” зүйл ч үгүй болох боломжтой гэсэн үг.

-- Их Эзэнээс гуйж авсан хүү Самуелийг Ханна хөхнөөс гаргасныхаа дараа Их Эзэний майхан сүмд аваачиж, тэнд “үүрд үлдээхээр” амласан (1 Самуел 1:22).

Хэрэв "үүрд" гэдэг нь "хэзээ ч дуусашгүй" гэсэн утгатай бол Самуел өнөө хүртэл тэр сүмд байсаар байх ёстой гэсэн үг.

Тийм биш болох нь ойлгомжтой. Тэр асар сүм ч байхгүй болсон, Самуел ч нас барсан (1 Самуел 25:1). Ханна Самуелыг "үүрд" Их Эзэний сүмд байх тухай ярихдаа хүүгээ "насан турш" тэнд байхыг хэлсэн. Үүнийг 1 Самуел 1:28 давхар баталдаг. Ханна хүүгээ тэргүүн тахилч Элид авчрахдаа: “Энэ хөвгүүн амьд байх цагтаа ЭЗЭНд зориулагдав” гэсэн.

Тэгвэл "үүрд" буюу "мөнх" гэдэг нь хүний хувьд урт удаан санагдах насны хугацааг хэлж болно.

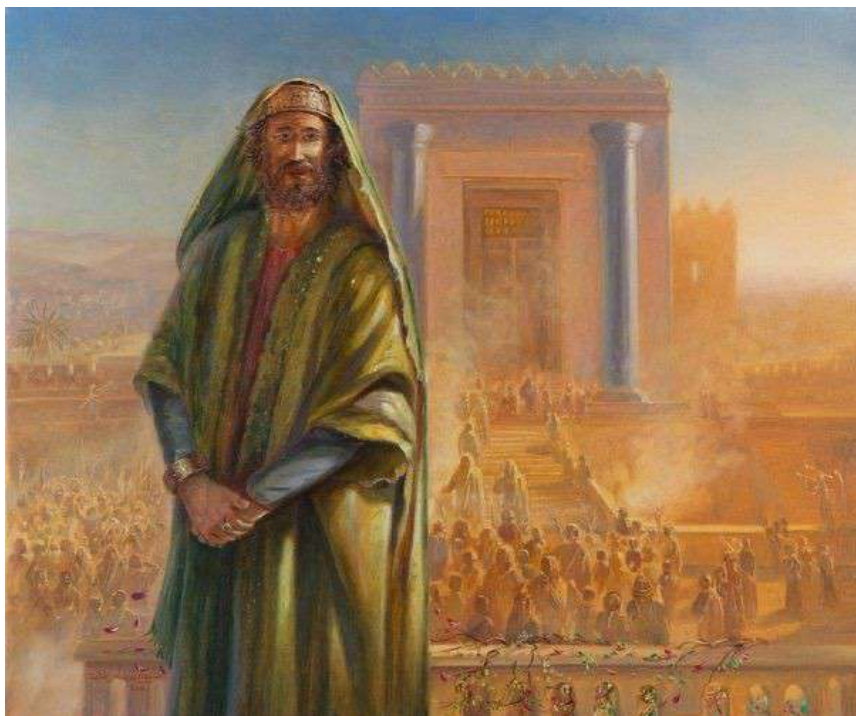

--Мосегийн Хуулийн дагуу **чөлөөлөгдөх хүсэлгүй боол эзэндээ “мөнхөд” үйлчлэх ёстой**. Үүнд: “Боол нь “Би эзэндээ ч, эхнэр хүүхдүүддээ ч хайртай. Би чөлөөлөгдөж явахгүй” гэж лавтайяа хэлбэл, эзэн нь түүнийг Бурханы өмнө авчирна. Дараа нь хаалганы хатавчинд аваачиж, чихийг нь шөвгөөр цоолно. Тэр хүн насан туршдаа (еврей: мөнхөд) эзнийхээ боол байна.” (Гэтлэл 21:5-6, СМО)

Энд яригдаж буй үйлчлэлийн хугацаа нь яалт ч үгүй насан турш үеийг л хэлсэн учраас АБ шууд тэр утгаар орчуулсан. Гэтэл энэ хугацааг заасан еврей үг бусад ишлэлд “мөнхөд” гэсэн үгээр орчуулагддаг. “Мөнхөд” гэдэг нь урт ч гэсэн хэзээ нэгэн цагт дуусаж өнгөрөх хугацааг хэлдэг нь дахиад харагдаж байна.

--Соломон хаан Ертөнцийн Эзэнд зориулж сүмийн өргөөг барьж өгөхөд Ертөнцийн Эзэн гуйлтанд нь хариулж Нэрээ тэр сүмд нь “үүрд мөнхөд” байлгах болно гэж Өөрөө амласан. Үүнд: “**Миний нэр тэнд үүрд мөнхөд байхын тулд Би энэ өргөөг сонгоод, ариусгасан бөгөөд Миний мэлмий, Миний зүрх сэтгэл тэнд үргэлж байх болно.**” (Шастарын дэд 7:16; Хаадын дээд 8:13; 9:3).

"Үүрд мөнхөд" гэдэг нь хэзээ ч дуусашгүй хугацааг хэлдэг юм бол тэр сүмийн өргөө хэзээ ч нурах ёсгүй, өнөөдөр ч байх ёстой гэсэн үг. Гэвч тийм биш болохыг бид бүгд мэднэ. Вавилоны хаан Небухаднезар МЭӨ 586 онд буюу сүм баригдсны 400-гаад жилийн дараа л "ЭЗЭНий өргөө...г шатаав. Том байшин бүрийг тэрээр галдан шатаасан юм" (Иеремиа 52:13). Мөнхийн Эзэний нэр үүрд мөнхөд байх тэр барилга үгүй болжээ. Дараа нь шинэ сүмийн өргөөг барьсан боловч ромчууд МЭ 70 онд шатаасан юм.

Өнөөдөр Иерусалим хотод сүмийн өргөө лав байхгүй. Ертөнцийн Эзэн хэрэв хүссэн бол тэр сүмийн өргөөг өнөөг хүртэл ба мөнхөд тэнд байлгаж чадах л байсан. **“Үзэгтүн, ЭЗЭНий мутар аварч чадахааргүй богино биш ээ. Түүний чих сонсож чадахааргүй дүлий биш ээ...”** (Исаиа 59:1).

Тэрээр Соломонд өгсөн амлалтыг бас он жилийн уртад мартаагүй, бодлоо ч өөрчлөөгүй. Учир нь, **“Бурхан бол худал хэлдэг хүн биш, гэмшин харамсдаг хүний хүү ч биш. Тэрээр айлдчихаад, Тэр түүнийгээ хийхгүй гэж үү? Эсвэл Тэр ярьчихаад, Тэр түүнийгээ сайн болгохгүй гэж үү?”** (Тооллого 23:19).

Гэсэн хэдий ч Их Эзэний амласнаар “мөнхөд” байх сүмийн өргөө сөнөсөн. Энэ асуудлыг тайлах ганц л тайлбар харагдана. Үүнд: “Мөнх” гэдэг үг урт болохоос төгсгөлтэй цаг хугацааг хэлнэ. 400 жил бол хүний насны хажууд нилээд урт хугацаа билээ.

-- **Мосегийн тогтоосон Гэрээ бол “мөнхийн гэрээ” байсан** (Левит 24:8).

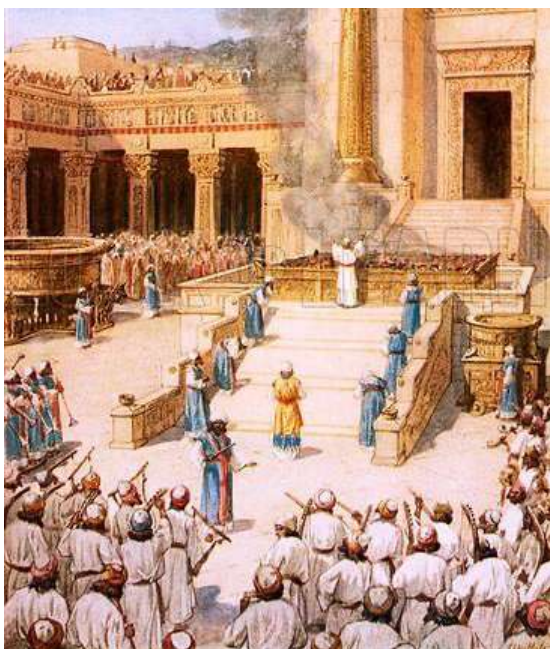
Гэсэн хэдий ч тэр гэрээ хуучирч алга болох тавилантай болохыг бид Еврей 8:7-13-с мэднэ. Тухайлбал: “Тэр “шинэ” гэж айлдахдаа анхныхыг хуучин болгов. Хуучирч, удсан юмс алга болоход бэлэн байдаг.”

“Мөнхийн” гэрээ тэгвэл “шинэ гэрээ”-г тогтоогдох хүртэлх “хугацаатай” юм.

-- Үүнчлэн **Аароны эхэлсэн үйлчлэл “мөнхийн тогтоолоор тахилчийн үйлчлэл”** мөн (Египетээс гарсан нь 29:9). Өөрөөр хэлбэл, тахилчдын ажил “мөнхөд” үргэлжлэх ажил. Иймд Их Эзэн Мосед Аарон ба түүний хүү нарын тухай хэлэхдээ: “Тэд Надад тахилчаар үйлчлэхийн тулд чи тэдний эцгийг нь тосолсон шигээ тэднийг тосол. Тэдний тосолгоо нь үеийн үед мөнхөд тахилчийн ажилд тэдний төлөө байх болно гэж айлдав” (Египетээс гарсан нь 40:15; Тооллого 25:13; Шастирын дээд 23:13).

Гэтэл МЭ 70 онд ромчууд Иерусалим дэх сүмийн өргөөг үнсэн товрого болгосон тухай дээр дурдсан. Тахилчдын үйлчлэл зайлшгүй тэр газарт буй сүмийн өргөөнд явагдах ёстой учраас тэр цагаас хойш явуулах боломжгүй болсон.

Өнөөдөр ч тахилч нарын энэ үйлчлэл явагдахгүй.

Ирээдүйд Есүс ирэхэд Иерусалимд шинэ сүм баригдах агаад Израйльчууд тэнд 1000 жилийн турш хаад ба тахилчаар үйлчлэх болно. Гэтэл шинэ дэлхий дээр сүмийн өргөө байхгүй гэдгийг Иохан онцгойлон дурдсан (Илчлэл 21:22).

Тахилч нарын “мөнхийн” үйлчлэл олон зуун жилийн турш явагдсан боловч хэзээ ч дуусашгүйгээр явагдаагүй, бас ирээдүйд мянган жил шинээр явагдах ч гэсэн ахин зогсох болно.

-- Израйльчуудын шийтгэл “үүрд” үргэлжилнэ гэж Исаиа бичиж анхааруулсан ч Ертөнцийн Эзэн Израйлийг Сүнсээрээ сэргээх тэр л мөч хүртэл тус шийтгэл үргэлжлэх болно гэж дараагийн ишлэлдээ баталдаг. Үүнд:

“Миний ард түмний нутаг, үүргэнэ ба өргөст халгай ургасан нутаг, баясгалант хот ба бүх жаргалтай гэрүүдийн төлөө гашуудагтун. Учир нь орд харш хаягдан, их шуугиант хот мартагдан, хэрэм цамхгууд нь үүрд малын бэлчээр, хулангуудын хороо болно. Эндрөөс, бидний дээрээс Сүнс цутгах *хүртэл*, зэлүүд газар нь үржил шимтэй талбай болж, үржил шимтэй талбай нь ой мод хэмээн тооцогдох *хүртэл* тийм байх болно.” (Исаиа 32:13-15).

Тодорхой цаг ХҮРТЭЛ үргэлжлэх “үүрд”-ийн зүйл төгсөх тавилантай нь тодорхой.

-- Шийтгэл ба сэргээлтийн тухай үгийг Их Эзэн өөр олон үндэстнүүдийн хувьд хэлүүлсэн байдаг. Моаб ба Аммон “дуусашгүй (еврей: “мөнхийн”) эзгүйрэл” үзэх боловч (Зефаниа 2:9) Их Эзэн “үүний дараа ... Аммоны хөвгүүдийн сайн сайхныг сэргээнэ” (Иеремиа 49:6). Мөн “хожмын өдрүүдэд Би Моабын сайн сайхныг сэргээнэ” гэж Их Эзэн Өөрөө тунхаглуулсан (Иеремиа 48:47).

--Иона далай руу шидүүлж усны гүн дэх уулсын ёроол уруу живэхэд “газрын цоожтой хаалга” араас нь “үүрд” хаагдсан. Иона өөрийгөө яг нас барж “үхдэлийн хар ертөнцөд”, өөрөөр орчуулбал, үхэгсдийн оронд орлоо гэж бодов. Үнэхээр ямар ч аврал харагдсангүй. Эдгээр аймшгийн мөч Ионад мөнхийн юм шиг санагдав. Гэтэл Их Эзэн загас явуулж Ионаг

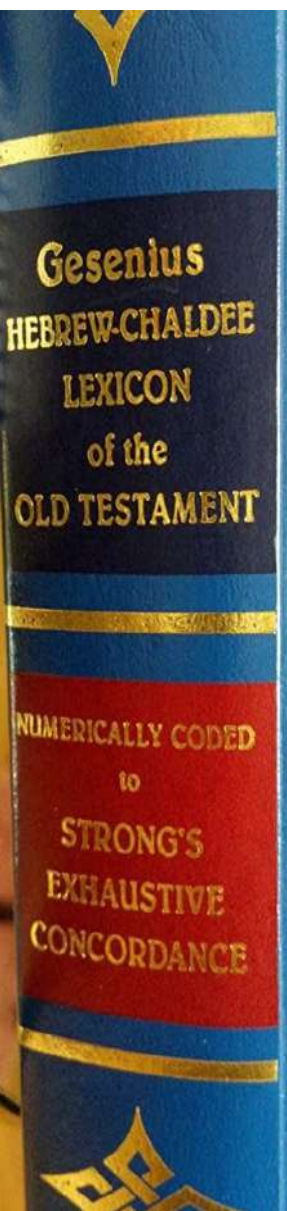
живж үхэхээс аварсан. Загасны гэдэсний
дотроос Иона Их Эзэнд хандан:
“Арал уулсын бэл рүү уруудахад
Араас минь газар үүрд хаагдлаа.
Аяа, тэгтэл ИАВЭ Бурхан минь Та
Амь голыг минь нүхнээс татлаа” гэв (Иона 2:6; СМО).

Иона дараа нь
нэг өдөр нас
барсан бөгөөд
үнэхээр
“газрын
цоожтой
хаалга” түүний
араас “мөнхөд”
хаагдсан. Гэтэл
дахин амилах
өдөр тэр хаалга
түүний өмнө эргээд нээгдэх болно.

Дээрх бүх ишлэлүүдийг тунгаан бодохоор
“мөнх” гэж орчуулдаг еврей үгийг “ямар ч эцэс
төгсгөлгүй” гэсэн утгаар ойлговол бүтэхгүй нь
илэрхий болно.

Энэ үг тэгвэл ямар утгатай вэ? “Улаам” гэсэн
еврей нэр үг “алаам” буюу “нуух”, “далдлах”
гэсэн үйл үгнээс гаралтай. Иймд “улаам”

Gesenius-ийн гаргасан алдартай еврей толь бичгийн дагуу “далдалсан зүйл”, “нуугдсан зүйл” гэсэн утгатай бөгөөд “ялангуяа эхлэл эсвэл төгсгөл нь тодорхойгүй, хараанаас далд буй урт удаан хугацааг хэлнэ.”

Энэ үг өнгөрснийг харсан “мэ-улаам” (מְאֻלָּם - “улаам-аас” буюу “далдалснаас эхлэн”) гэсэн хэллэгт гардаг. Энэ нь “балар цагаас, эрт урьдын цагаас” гэсэн утгатай. Мөн урагшаа харсан “лэ-улаам” (לְאֻלָּם - “улаам руу” буюу “далдлагдсанд ортол”) гэсэн хэллэгт гардаг. Энэ хэллэгийг “хараанаас далдлагдсан алс холын ирээдүйд ортол” гэсэн утгаар ойлгож болно. “Улаам” нэг ёсондоо хойшоо ба урагшаа тэлэх тэнгэрийн хаяаны чанадыг хэлнэ. Тэнгэрийн хаяан дээр байгаа алс холын юм тод харагдахгүй бөгөөд цаана нь орших зүйл нүдэнд огт үзэгдэхгүй. Үүнчлэн, “улаам” гэдэг нь хүний мэдлэгийн хаяанаас хэтэрсэн, өнгөрсөн ба ирээдүйн цаг буюу алс холын тэр цагт орших зүйлийг хэлнэ.

Gesenius-ийн дагуу “тус үгийн заасан хугацаа нь холбогдсон зүйлийн мөн

чанараас нь шалтгаална. Жишээ нь, хувь хүнд хэрэглэгдэхэд энэ үг тухайн хүний амьдралын бүхий л өдөр хоногоор хэмжигддэг, өөрөөр хэлбэл насан туршийг хэлнэ.” Өчүүхэн хүнд өөрийнх нь нас урт санагддаг нь мэдээж. Гэтэл үүнээс урт нас бий.

Соломон хааны барьсан сүмийн өргөөд ч гэсэн Ертөнцийн Эзэний товлосон "нас" байжээ. Үүнчлэн Мосегийн тогтоосон Гэрээ, Аароны тахилчийн үйлчлэл урт удаан хугацаагаар үргэлжилсэн ч гэсэн, Ертөнцийн Эзэний товлосон тодорхой "нас" эдгээр зүйлсэд байлаа. Эхлэл, төгсгөлийнх нь аль алин ч хүний харааны хязгаарын чанадад оршдог уулс нуруудын “нас” ч гэж байдаг.

“Улаам” гэдэг нь “эцэс төгсгөлгүй, дуусахгүй” гэсэн үг биш болохыг ач холбогдолтой бас нэгэн еврей хэллэг баталдаг. Үүнд: “Нүднээс далд ортол ба түүнээс хойш” (רָחֵק מִן הַיָּד, - “лэ-улаам ва-эд”). Энэ хэллэгийг АБ-т “үүрд мөнхөд” зэрэг орчуулсан ч утга нь “алс холын тэнгэрийн хаяаны чандад ба түүнээс ч цааш” буюу “их холын ирээдүйд ба түүнээс ч хойш” гэсэн үг.

Жишээ нь, Давид Ертөнцийн Эзэнээс “амь гуйсанд Та түүнд мөнхөд ба түүнээс ч хойш үргэлжлэх урт удаан насыг өгсөн юм” (Дуулал 21:4; АБ: мөнхийн мөнхөд).

Энэ нь “мөнх” гэж орчуулдаг үгийг хугацаатай болохыг дахин нотолдог юм. Тус хэллэгийг “мөнхөд бас дараа нь” гэж орчуулсан ч болно. □

Дараагийн нийтлэлд “мөнх” гэдэг үгийн «Шинэ гэрээ»-ний хэрэглээг авч үзэх болно.

Хэрэглэсэн эх сурвалж

---Ариун Библи (2004; 2013; 2019). Улаанбаатар: Ариун Бичээс Нийгэмлэг. Энэ судалгаанд АБ гэж товчилсон.

---Gesenius, W. & Robinson, E. (1854). *A Hebrew and English lexicon of the Old Testament, including the Biblical Chaldee*. Boston, Crocker and Brewster. <https://www.blueletterbible.org/lexicon/h5769/kjv/wlc/0-1/>

---Стандарт Монгол Орчуулгын апп (2023). Энэ судалгаанд СМО гэж товчилсон.

---Strong, J. (1890). Strong's exhaustive concordance of the Bible (with Greek and Hebrew Lexicons). www.blueletterbible.org